SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY · УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CII. No. 97. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 24, 1995. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 24-го ТРАВНЯ 1995 р. Ч. 97. РІК CII.

Верховна Рада вимагає резиґнації В. Дацюка

Київ (УНІАР).— Тут у четвер, 19-го травня, на сесії Верховної Ради депутат Володимир Черепов запитав у голови українського парляменту Олександра Мороза чи є небезпека силової ліквідації Верховної Ради. О. Мороз відповів, що розмовляв з головою Служби Безпеки України Валерієм Маліковим, міністром внутрішніх справ Володимиром Радченком, міністром оборони Валерієм Шмаровим і командуючим Національною ґвардією Володимиром Кухарцем. Всі керівники силових міністерств запевнили, що вони діють у конституційному режимі й нічого неправового не передбачалося і не передбачається.

Генеральний прокурор України Владислав Дацюк

Коли мова зайшла про звіт Генерального прокурора України Владислава Дацюка, який у цей час перебував на вакаціях, депутатам роздали проєкт постанови, де передбачено звільнення В.Дацюка з посади генерального прокурора та розгляд питання про доцільність перебування Ольги Колінько на посаді заступника генерального прокурора.

У п'ятницю, 19-го травня, депутатам було роздано п'ять варіянтів постанови, і в одному з них пропонується визнати працю Генеральної прокуратури незадовільною, звільнити В. Дацюка, припинити уповноваження колеґії Генеральної прокуратури у повному складі й, до призначення Верховною Радою генерального прокурора, виконання його обов'язків покласти на першого заступника Валерія Даниленка.

Головуючий на сесії Олександер Ткаченко сказав, що Дацюкові вислано лист із запрошенням на сесію, проте він не з'явився. Депутат Валерій Євдокімов у своєму виступі обурювався, що Генеральна прокуратура "паплюжить тих, хто висловлює інтереси народу". За словами Євдокімова, "нічим не можна виправдати такі факти, як допит народного депутата Володимира Бортника в лікарні, або обшук у приміщенні Верховної Ради 6-го березня", тому він теж виступає за звільнення Дацюка і припинення уповноважень Колеґії Генеральної прокуратури в повному складі.

(Закінчення на стор. 3)

В Україні вирішують проблеми приватного сектора економіки

КИЇВ (УНІАР). — У Представництві Світового банку відбулася конференція, присвячена визначенню місця приватного сектора в економіці України.

Президент "Градобанку" Жердицький вважає, що врятувати державний сектор можна, провівши швидку приватизацію та створивши законодавчу базу, яка б ґарантувала приватному капіталові впевненість у майбутньому.

Іншу точку зору висловив позаштатний радник Президента України Олександер Пасхавер, який вважає, що врятування державної власності ніколи не відбудеться за рахунок приватної. "Приватний капітал завжди і скрізь вирішує виключно особисті проблеми", — наголосив радник, пояснивши, що головною проблемою приватного капіталу є те, що процес його формування відстає від темпів приватизації в Україні.

Перший заступник міністра економіки Василь Роговий зазначив, що за темпами та глибиною економічних перетворень Україна випередила своїх східніх сусідів. Цю свою точку зору він арґументував так: "Україна, на відміну від Росії, вже купує енергоносії за світовими стандартами, що й обумовлює лібералізацію цін на внутрішньому ринку".

Щодо темпів та глибини економічних перетворень в Україні голова Фонду державного майна Юрій Єхануров сказав: "На рахунку Верховної Ради ще одна перемога: збільшено число підприємств, що не підлягають приватизації — замість 5,334 їх стало 6,102".

В Севастополі появився український часопис „Дзвін Севастополя"

Севастопіль, Україна (М. Б-й). — Тут з датою березня 1995 року появився перше число українського часопису п. з. „Дзвін Севастополя".

На першій сторінці згаданого часопису є подані: молитва за Україну „Боже великий, єдиний", стаття на тему історії України п. з. „Ми були, ми є, ми будемо" і „Відкритий лист" до Президента України Леоніда Кучми і голови Верховної Ради України Олександра Мороза в справі неуспішних переговорів щодо Чорноморської фльоти, підписаний головою севастопольського Товариства „Просвіта" ім. Т. Шевченка М. Гуком, заступником голови СОУ ВМС України В. Пащенком, головою організації КУН А. Кравчуком, головою НРУ Є. Усенком і головою УРП І. Кирюценком. Лист датований 1-им березня 1995 року.

ЗСА запропонували Північній Кореї військові переговори

Сеуль. — З'єднані Стейти Америки запропонували Північній Кореї провести переговори між командуючими військових контингентів, розміщених на півострові, з метою обговорення існуючого режиму перемир'я, встановленого в 1953 році.

Пропозиція висловлена в листі командуючого американськими військами в Південній Европі. Текст листа узгоджений зі Сеулем.

В листі пропонується провести найближчими днями зустріч у прикордонному пункті Паннуджоні, в рамках військової комісії у діляниці замирення в Кореї. Дотепер цю комісію Північна Корея іґнорувала, обстоюючи безпосередній діялог зі ЗСА поза рамками структур ООН і без участи представників Північної Кореї. Пйонґянґ вважає, що механізм замирення застарів, і тому виступає за підписання зі ЗСА мирного договору.

В минулому році Північна Корея відмовилася від участи у військовій комісії замирення, до складу якої входять учасники Корейської війни, змусила представників Польщі і Чехії вийти з комісії ООН, яка контролювала стан перемир'я, а їхнім колегам з південнокорейської сторони, шведам і швайцарцям, заборонила переступати демаркаційну лінію.

На думку Вашинґтону, система підтримання миру на півострові перебуває під загрозою і тому зустріч військових керівників страла б позитивним кроком в напрямі до більшої стабільности.

РОСІЯНИ ЗАСТОСОВУЮТЬ ОТРУЙНИЙ ҐАЗ ПРОТИ ЧЕЧЕНЦІВ

Ґрозний, Чечня. — Представник військового командування чеченських патріотів повідомив, що російські війська намагаються заблокувати дороги, що ведуть у гірські райони республіки. У висліді кількаденних жорстоких боїв росіянам вдалося захопити село Чірі-Юрт, 25 миль на південь від Ґрозного.

Метою російських окупаційних військ є закрити прохід чеченським партизанам з гірського району Шатой углиб республіки.

Стало відомо, що росіяни застосовують у лісистих районах Чечні отруйні гази, щоб не дати можливості чеченцям закріпитися там. Є свідчення багатьох очевидців, що після вибухів російських артилерійських стрільн з'являється їдучий жовтий газ. Під його дією дерева моментально втрачають листя, а це допомагає росіянам легше виявляти схованки чеченських партизанів.

У БЕЛЬГІЇ ВІДБУЛИСЯ ПАРЛЯМЕНТАРНІ ВИБОРИ

Брюссель. — Минулої неділі бельгійці вибрали новий парлямент і законодавчі асамблеї усіх трьох автономних реґіонів.. Вибори остаточно утвердили федеративний устрій країни, згідно зі змінами в конституції, прийнятими в 1993 році.

Бельгія складається з трьох реґіонів: Фляндрії, Валлонії і Брюсселя. І також на три мовні громади: фламандську, французьку і німецьку. Бельгійські реґіони і громади користуються значною самостійністю, залишаючи для федеральної влади невелике коло повноважень. Теперішні вибори узаконили цю самостійність.

Щодо політтичного життя, то вибори не дуже змінили ситуацію. Наприклад, успішно витримала випробування коаліція християнських демократів і соціялістів. На федеральному рівні найвпливовішою залишилася Християнська народна партія, яку очолює 53-річний прем'єр-міністер Жан-Люк Деян.

Крайні праві не змогли переступити 5-відсотковий поріг, партія „зелених" відсунута ще далі на периферію політичного життя, як і комуністи та інші ліві сили.

В Україні

КИЇВ.— Тут у Представництві Світового банку відбулася конференція з проблем соціяльного захисту населення в умовах переходу до ринкової економіки. Міністер соціяльного захисту Віталій Єршов сказав, що треба змінювати психологію, бо люди звикли, що всім верствам населення підтримку надає держава, в той час, як у всьому світі отримувачами допомоги є лише пенсіонери, інваліди і діти. Від Інституту соціології НАН України виступила Ірина Прибуткова, яка зазначила, що втілювати в життя зміни щодо пенсійного забезпечення буде досить важко, бо закон про межу малозабезпечености ухвалено, але межу малозабезпечености так і не визначено.

ОДЕСА. — Голова Одеської Обласної Ради Руслан Боделан підписав розпорядження про відродження історико-культурних і господарських традицій українського козацтва, в тому числі у здійсненні його статутової діяльности. Затверджено перелік заходів з відродження традицій українського козацтва. Зокрема, заплановано створити музеї козацької слави в усіх полкових містах области, а також проведення науково-практичних конференцій, фестивалів і спортових змагань.

КИЇВ. — Тут відбувся перший з'їзд громадської організації "Християнсько-демократична молодь" (ХДМ). Організація об'єднує демократично настроєну молодь, яка керується принципами християнської моралі. Як зазначено в статуті новоствореної організації, основною метою ХДМ є всебічна реалізація молодими людьми своїх інтересів та здібностей на засадах християнсько-демократичної ідеології, підготовка їх до праці в розбудові демократичної держави.

КИЇВ. — Майже на 10 відс. зросло, у порівнянні з 4-им кварталом минулого року, число людей, які шукають працю через центри працевлаштування. Міністерство Статистики повідомляє, що рівень безробіття цього року не збільшився і що простежується його відмінність за реґіонами: найнижчий він у Києві та Севастополі, найвищий — в Івано-Франківській області. Потреба підприємств у працівниках перевищує 143,000 осіб. На допомогу безробітним у першому кварталі 1995 року із Державного фонду витрачено майже 150 більйонів карбованців.

Появився новий економічний журнал

Філядельфія (І. К.). — На днях появився 1–2-ий номер англомовного журналу „Ukrainian Economic Review". Видавцем є Міжнародна Українська Економічна Асоціяція.

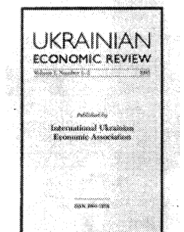

Журнал є присвячений студіям важливіших аспектів української економіки в сучасному та минулому. Номер включає статті визначних дослідників з різних країн світу на теми: сучасний стан української економіки, причини цього стану, проблеми інфляції, ставлення робітників до праці, вплив розпаду Совєтського Союзу на економіки колишніх його республік, раціональність чи нераціональність рублевої зони, місцеве підприємництво, проблеми доступу до українського ринку. Поміщені є також шість книжкових рецензій.

Номер має 155 сторінок та коштує 15 дол. Замовлення можна присилати на адресу: Ukrainian Economic Review, Department of Economics, Temple University, Philadelphia, Pa. 19122.

Делеґація НРУ відвідала ЗСА і Канаду

Джерзі Сіті. Н. Дж. (Р. Руденко).— У четвер, 18-го травня до редакції "Свободи" завітала велика делеґація Народного Руху України, очолювана його головою, керівником парляментарної фракції Руху, відомим журналістом, недавнім дисидентом і багаторічним політв'язнем совєтських тюрем і таборів Вячеславом Чорноволом.

Серед членів делеґації були також відомі діячі уже сьогоднішньої незалежної молодої української держави, які водночас належать до Руху: українська поетеса, голова Союзу Українок Атена Пашко—член Малої ради Руху, оскільки Союз Українок є асоційованим членом Руху; недавній голова Тернопільської Обласної Ради, а тепер депутат Верховної Ради і голова секретаріяту Руху Богдан Бойко; голова Львівської обласної організації Руху Олександер Гудима; голова Івано-Франківської крайової організації Руху Богдан Костенюк; науковець і підприємець з Горлівки Донецької области Борис Іваненко—член Академії Економічних Наук, організатор Руху на Донбасі та спонзор трьох рухівських газет; молодий підприємець Ігор Тарасюк, один із засновників банку і заступник директора великої комерційної структури; референт Руху з економічних питань, підприємець Йосип Штогрин та керівник Інституту державности і демократії Іван Лозовий. Це нове явище в їхній організації, коли представники середньої кляси увійшли в Рух, працюють у ньому і водночас допомагають матеріяльно.

Мета їх приїзду, за словами Чорновола, показати справжнє обличчя Руху, його актив, оскільки в пресі опоненти розповсюджували різну неправдиву інформацію, що Рух занепав, втратив своє значення і це багато такого, що насправді не відповідає дійсності. Результати виборів показали, що Рух є найпотужнішою силою, яка протистоїть комуністам, соціялістам та іншим лівим силам в Україні, торує шлях реформам, захищає державність. Свідченням цього є навіть той факт, що на прийняття в Марїінському Палаці на честь президента ЗСА Билла Клінтона з усіх керівників демократичних організацій Президент України Леонід Кучма запросив тільки голову Руху.

Друга мета — нав'язування контактів з підприємцями, кредитівками та іншими установами української діяспори.

Третя мета — пошуки допомоги для демократичної рухівської преси. Цього разу вони не збирали грошей для Руху— його утримують свої ж члени, серед яких є підприємці, комерсанти і банкіри, але видавати сьогодні в Україні газету — це дуже дефіцитова справа, розповіли члени делеґації. Тонна паперу коштує 120 мільйонів карбованців і дорожчає з кожним днем, так само як і друкарські послуги. Тому потрібна допомога.

Розповіли гості і про те, що Рух помітно зміцнів і став серйозною політичною силою, тому опоненти й розгорнули проти нього шалену кампанію. Не зважаючи на це, сьогодні близько 100 членів Руху очолюють обласні, міські та селищні ради і працюють посадниками

(Закінчення на стор. 4)

Зліва в першому ряді — Атена Пашко, Вячеслав Чорновіл та Ігор Тарасюк. В другому ряду — Іван Лозовий, Богдан Бойко, Олександер Гудима та Борис Іваненко в редакції "Свободи".

ПЕРЕДОЛІМПІЙСЬКЕ СПОРТОВЕ ДЖЕМБОРІ

Горшам, Па.— Тут від 27-го до 29-го травня проходитиме передолімпійське спортове джемборі, організоване Реґіональним Українським Олімпійським Комітетом у Філядельфії. Відкриття — у суботу, 27-го травня, о год. 8:45 ранку, закриття — у понеділок, 29-го травня, о год. 1-ій по полудні. У програмі — спортові змагання, міжнародні змагання з копаного м'яча, олімпійський бенкет, концерт та забава. Вступ: 7 дол. від особи дених, для дітей до 13-ти років вступ вільний. Дохід призначено на Українську Національну Олімпійську дружину, яка бере участь в літній Олімпіяді 1996 року в Атланті, Джа., ЗСА. Додаткові інформації про передолімпійське джемборі в Горшамі, Па. можна почерпнути з оголошення в „Свободі", ч. 93 з 18-го травня ц.р.

17-ТІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УМ

Ню Йорк.— Управа Українського Музею в Ню Йорку повідомляє, що 17-ті Річні загальні збори УМ відбудуться у неділю, 11-го червня, в приміщенні Музею, 203 Друга аве. Початок о год. 2-ій по полудні. Детальніші інформації про з'їзд можна довідатися з оголошення у „Свободі", ч. 83 з 4-го травня ц. р.

З'ЇЗД БАЙРОЙТЦІВ

Союзівка.— Тут у суботу і неділю, 16-17-го вересня ц.р., відбудеться ювілейна зустріч учнів гімназії та мешканців Байройту (влаштований з нагоди заснування гімназії). За інформаціями слід звертатися до Ростислава Ратича (908) 287-0635 або до Зені Романів (215) 677-3692. Кімнати можна замовляти, телефонуючи на Союзівку (914) 626-5641. Детальніше про програму вищезгаданого з'їзду можна довідатися з оголошення у „Свободі", ч. 93 з 18-го травня ц.р.

У СВІТІ

ДО БЕЙРУТУ, ливанської столиці, несподівано приїхав Башар Гафез Асад, син президента Сирії. У палаці Баабда відбулася його зустріч з президентом Ливану Ілясом Граві. В ній також брав участь син ливанського президента Рой Граві. Про що вони говорили, представникам преси покищо невідомо.

ПОНАД 20,000 парижан взяли участь у „Марші життя", організованому у французькій столиці Національною асоціяцією боротьби проти вірусу людського імунодефіциту у знак солідарности з хворими на АІДС. Під час цієї акції, яка здійснюється у Франції вже другий рік, проходить збірка грошей у фонд боротьби з АІДС. Минулого року зібрано 4 міл. франків, у цьому році організатори „Маршу життя" сподіваються зібрати ще більше.

СУВОРІСТЬ сінґапурських законів підтверджується все новими випадками засудження на кару смерти. За останні три роки в країні повішено понад 100 торгівців наркотиками. Цим разом ця кара спіткала 35-річного індійця Гартея Сідхі і 55-річного сінґапурця Сарджіта Сінґа, які нелегально перевезли у Сінґапур 10 кілограмів ґероїни та опіюму.

РОСІЙСЬКІ МОНАРХІСТИ відзначили день народження останнього російського царя Росії Ніколая II, пройшовши московськими вулицями під чорними, жовтими і білими прапорами. Невдовзі у російській столиці, на Красній площі перед самим Кремлем, стоятиме пам'ятник Ніколаєві, вбитому, як відомо, разом з дружиною і дітьми 77 років тому з наказу Леніна.

ЗГІДНО з новим звітом Світової організації охорони здоров'я, кожної хвилини тютюн убиває шістьох осіб. Три мільйони людей щороку помирають від хворіб, пов'язаних з курінням. Особливо загрозлива ситуація в Росії, де 69 відсотків чоловіків і 49 відсотків жінок є завзятими курцями. Постійно курить кожний другий школяр і кожна четверта школярка до 17 років. Частішають випадки, коли курити починають 10-річні діти. На думку спеціялістів, однією з причин масового куріння є телевізійна і пресова реклама сигарет.

В АМЕРИЦІ

КОМЕНТУЮЧИ недавню візиту Президента Билла Клінтона до Москви, політичний оглядач газети „Ню Йорк Таймс" Вілліям Сефайр пише:„Билл Клінтон і його розгублені дорадники вдають, нібито цей самміт був успішний, хоч добре знають, що він закінчився без жодного висліду. Їх поважали б більше, якби вони називали речі своїми іменами". А сенатор-республіканець Мич МекКоннелл у газеті „Волл Стріт Джорнал" висловлюється ще гостріше: „Ганьба для Адміністрації, що Президент Клінтон поїхав у Москву на прохання Єльцина, щоб подивитися на святкову демонстрацію, і повернувся додому з порожніми руками".

У ҐРІН БЕЙ, Виск., відбулася конференція стейтів середнього заходу, скликана Крайовим комітетом Республіканської партії. У ній взяли участь майже 600 політичних діячів. Головною темою обговорення була проблема зменшення податків. Під час дискусії виникла гостра суперечка між сенаторами Робертом Долом і Філом Ґреммом, які є кандидатами на пост президента ЗСА. Дотепер опитування свідчили на користь Р. Дола, тому Ф. Ґремм виступив на конференції з гострою критикою на адресу Р. Дола, звинувачуючи його у нездатності домогтися практичного зменшення податків.

ПЕНСИЛЬВАНІЯ авеню у Вашінґтоні закрито для руху авт уздовж двох бльоків напроти Білого Дому. На цьому заході наполягала служба безпеки президента, з огляду на все частіші спроби незрівноважених осіб стріляти у вікна Білого Дому. Президент Билл Клінтон довго не згоджувався з цим засобом, однак трагедія в Оклагома Сіті змусила його прийняти плян служби безпеки. Цілком можливо, що Пенсильванія авеню увійде у паркову зону, а це означатиме, що туристам буде дозволено підходити до огорожі Білого Дому.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00. Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Чорнобильська АЕС висуває нові проблеми

Українське слово „Чорнобиль" увійшло в мову народів світу як символ найбільшої трагедії людства. Катастрофа, що сталася дев'ять років тому на четвертому бльоці атомної електростанції, привела до загибелі сотень людей, радіоактивного забруднення гігантської території, нанесла величезної шкоди і причинилася до екологічних змін, наслідки яких будуть давати про себе знати ще багато років — значно довше, ніж Гірошіма і Нагасакі. Бо на відміну від вибухів нуклеарних бомб у цих японських містах, що тривали десятки секунд, викид в атмосферу радіоактивних речовин з пошкодженого реактора тривав кілька тижнів.

Поступово населення світу, а відтак і України, почало дізнаватися про страшні подробиці цієї катастрофи віку, маштаби якої не можна порівняти з жодним стихійним лихом — землетрусом, повінню чи пожежею.

Дев'ять років минуло від того чорного дня України, але рани, нанесені нашому народові, не заживають. Зростає кількість жертв катастрофи, особливо серед дітей, народжених після 26-го квітня 1986 року. За даними екологічної організації „Грінпіс", до 1993 року від чорнобильської радіяції померло майже 33,000 осіб, у тому числі близько тисячі дітей. Десятки тисяч людей хворіють, чекаючи своєї смерти. А недавно Міністерство Охорони Здоров'я України подало нові цифри: за сім років — від 1988 до 1994-го — від чорнобильської радіяції померло 125,000 осіб. Ця цифра насторожила світ і світ забив тривогу.

Якщо в Україні відбувалися віча, мітинги і навіть страйки, учасники яких вимагали негайного закриття Чорнобильської електростанції, Уряд мало прислухався до їх голосу, заспокоюючи населення, що негайно після катастрофи здійснено ряд заходів щодо модернізації атомної електростанції і це забезпечило значне підвищення рівня безпеки станції, тому нема підстав хвилюватися, а пройде три—п'ять років, і атомної електростанції над Прип'яттю не буде.

Роки ці пройшли, а електростанція і далі існує. І ось недавно лондонська газета „Обзервер" надрукувала статтю, а „Киевские Ведомости" й деякі інші газети передрукували її. У статті, зокрема, сказано: „Діючий третій бльок Чорнобильської АЕС може вибухнути в будь-яку хвилину. Це твердження є в секретній доповіді Европейського співтовариства. Европа стоїть перед новою, можливо, ще більшою катастрофою, ніж 26-го квітня 1986 року... Опори, на яких спирається пошкоджене приміщення реактора, перебувають у такому стані, що можуть в будь-яку мить зруйнуватися". Цю новину з „Обзервера" підхопили газети, радіо, телебачення і вона викликала у світової громадськости нову хвилю занепокоєння.

Вліті минулого року Европейська комісія, а відтак країни „великої сімки" прийняли рішення про закриття Чорнобильської АЕС. Спеціялісти вважають, що підстав для такого рішення не було. Тим більше, що для досягнення безпеки станції протягом дев'яти років витрачено 300 мільйонів долярів. Тому стаття в „Обзервері", мабуть, і мала на меті „вплинути" на Україну. Повідомлення газети спростували в українських засобах масової інформації директор ЧАЕС Сергій Парашин, заступник міністра Охорони навколишнього середовища і ядерної безпеки Олександер Смишляєв, генеральний директор центру „Укриття" (саркофага) Володимир Токаревський. Всі вони вважають це нечесною грою і тиском на Україну.

Однак Уряд України зрозумів, що треба зробити все необхідне, щоб не повторилася трагедія, і погодився до 2000 року закрити Чорнобильську АЕС. Про це Президент України Леонід Кучма заявив під час зустрічі з делеґацією Европейського союзу та „великої сімки".

Закриття ЧАЕС ставить перед Україною ряд нових проблем. Адже електростанція дає 7 відсотків всієї електроенергії України. Тому перш ніж закривати Чорнобильську атомну станцію, треба спорудити іншу — пароґазову електростанцію, щоб зберегти енергосистему України. Европейський союз плянує надати Україні не тільки технічну, але й фінансову допомогу. З допомогою Европейського союзу і країн „великої сімки" буде споруджено „Саркофаг-2". Заплянованo створити міжнародний науково-технічний центр, який розробить відповідну програму. Світ, хоч і пізно, зрозумів, що закриття Чорнобильської атомної електростанції є міжнародною проблемою, яку Україна сама вирішити неспроможна.

Володимир Звіглянич

БІЛОРУСЬ ВПАЛА. ЩО ДАЛІ?

II

Які наслідки випливають з такого стану речей? Можна припустити, що активність Москви у пляні неоінтеґраційних зазіхань значно підвищилась якраз після обрання Лукашенка та Кучми, які йшли до влади під гаслами „відновлення розірваних зв'язків" з Росією. Установа Примакова, тобто управління зовнішньої розвідки Росії, розповсюдила 20-го вересня 1994 року документ „Росія — СНД: чи потребує коректування становище Заходу?", де чітко наголошувалося на „об'єктивному" характері інтеґраційних тенденцій СНД та попереджалося, щоб країни Заходу стояли осторонь цих тенденцій. Примаков розраховував, що як Лукашенко, так і Кучма однаково прийдуть до того, до чого прийшла Білорусь. Можна також припустити, яких зусиль доклали дорадники Лукашенка з відповідних відомств Росії щодо дискредитації опозиції, приборкання преси, впровадження у масову свідомість стереотипу невідворотности об'єднання з Росією. А те, що це відбудеться найближчим часом (справа лише за формою), майже ні в кого не викликає сумніву. Напевно, те, що відбулося у травні в Білорусі, відбулося б набагато раніше, якби все йшло по задуманому Москвою сценарію, тобто якби й Кучма розпочав аналогічні дії у Києві. На щастя, нічого подібного (за винятком однотипних з Лукашенком намагань надати російській мові статусу державної) покищо не відбулося. Москва була страшенно роздратована — аякже, вже вкотре Україна виявила непоступливість, відійшла від такого гарного сценарію. Щонайменше чотири рази проголошувалася та відкладалася державна візита Єльцина до Києва, а 16-го травня Козирєв заявив у Москві після закінчення секретної наради Єльцина з силовими міністрами з приводу України, що візита відбудеться тільки після розв'язання проблеми з Чорноморською фльотою (у вигідному для Москви напрямку). Можливо тільки уявити, як би та проблема розв'язалася, якби та фльота стояла на Немані...

Між тим оцінюючи об'єктивно, події у Білорусі є колосальним стратегічним виграшем Росії та не меншого значення програшем України. Росія здобуває найслухнянішого політичного сателіта в Европі без жодних зобов'язань зі свого боку. Росія фактично прирощує кордони і вже заплянований на кінець травня політичний спектакль сумісного викопування Єльциним та Лукашенком прикордонного стовпа десь у районі Смоленська. Росія без ніяких зусиль здобуває ринки для своїх товарів у Білорусі та далі в Европу. Нагадаю, що з метою уникнути подальшого транспортування російського газу через Україну, Черномирдін уклав багатомільярдний контракт з Польщею на прокладання ґазопроводу туди через Білорусь. Білорусь разом з Казахстаном стала членом митного союзу спільно з Росією. З митним союзом повинен слідувати комітет зі спільної охорони кордонів. Фактично Україна опинилася в економічній облозі. Не випадково Черномирдін, підписуючи 16-го травня у Кремлі угоду з Казахстаном стосовно утворення спільних російсько-казахських митних постів на кордонах, висловився за приєднання України до цього союзу.

Політично Кучма тепер змушений грати сам проти „евразійця" Назарбаєва, „інтеґраліста" Лукашенка та команди Примаков — Козирєв — Єльцин. Хто на його боці? Вірогідно, лише Снєгур та Алієв, та й то не напевне. Реальна підтримка справи незалежности України та спротиву її втяганню до нового „слов'янського" плюс Казахстан утворення під проводом Кремля може надійти лише з Америки, оскільки Европа нічого такого, що б сприяло зміцненню України як противаги Росії, робити не буде. Звідси майже екстатичне прийняття Клінтона у Києві після ганебного прийняття у Москві, де зріст антиамериканських настроїв як у керівників, так і серед населення, відбувається майже на очах.

Разом з тим успіх Клінтонівської візити не повинен засліплювати очей на очевидний програш Україною Білорусі. Українська дипломатія майже нічого не зробила для того, щоб якщо не притягти Білорусь до України, то хоч би врівноважити впливи. Нещодавня візита Удовенка до Мінська та підписання там багатьох угод мало що змінює в політичному пляні, адже відбулася вона буквально наступного дня після референдуму і може сприйнятися як його підтримка. Державна ж візита Кучми до Білорусі, про яку буде досягнута угода під час СНДівського самміту 26-го травня у Мінську, взагалі буде носити двозначний характер, оскільки український синьо-жовтий прапор буде стояти поруч з колоніяльним прапором совєтської Білорусі... Взагалі ж дивлячись на ці поспішні дії українського зовнішньополітичного відомства не можеш не позбутися думки про невиправдане нічим запізнення, пасивність на стратегічних напрямках, відсутність пріоритетів. У контексті того, що відбулося у Білорусі, теза про намагання отримувати економічні та політичні вигоди як з Росії, так і Заходу може досягти межі, коли настане час вибирати. Білорусь вже вибрала. Чи такий же вибір очікує Україну?

Валерій Ханко

Як земляки „вшанували" Симона Петлюру

26-го травня минулого року місто Полтаву відвідав відомий політичний та громадський діяч української діяспори, нині директор Української бібліотеки імени Симона Петлюри в Парижі інж. Василь Михальчук. Відвідини Полтави в день трагічної загибелі від руки терориста одного з провідників української національної революції (Симона Петлюру застрілив на вулиці в Парижі серед білого дня 26-го травня 1925 року большевицький аґент Самуїл Шварцбард) мало не тільки символічне значення: того дня в рідному місті Петлюри, у місцевому Краєзнавчому музеї, вперше відкривалася виставка документів про життя й діяльність славетного лідера Української Народної Республіки. В. Михальчук привіз із Парижу кілька цікавих документів (у тому числі копії всіх чотирьох Універсалів УНР), які доповнили експозицію полтавців. Відкриття було справді врочисте. На ньому виступили директор музею Галина Білоус, інж. Василь Михальчук, заступник голови Представництва Бібліотеки ім. Симона Петлюри в Україні проф. д-р Дмитро Степовик, а серед багатьох присутніх полтавців промайнули обличчя навіть високих міських урядовців Віталія Пукаса й Олександра Голубчика...

Симон Петлюра

Тоді виглядало так, що Полтава, нарешті, визнала свого славетного земляка, одного зі світових політиків початку XX століття, змила зі свого сумління те багатошарове болото, яким обляпували велике ім'я Петлюри комуно-большевицькі насильники упродовж більш як семи десятиліть. На жаль, ці надії виявилися дещо передчасними. Незабаром по від'їзді високих гостей з Парижу та Києва — залю, в якій були виставлені документи про Петлюру, несподівано зачинили. Більше того, під час концерту до Третьої річниці незалежности України було „знято з ролі" актора, який мав під час інсценізації історичних подій 1917—1920 років грати ролю Симона Петлюри; а „как бы чего не вышло", костюма, в якому мав виходити цей актор на сцену, замкнули на замок...

Про всі ці наслідки „вшанування" полтавськими необольшевиками пам'яті Петлюри дізналися не тільки представники полтавської національно-демократичної громадськости, але й українці в країнах Заходу. 21-го листопада 1994 року директор Паризької бібліотеки імени Петлюри В. Михальчук звернувся з відкритим листом до директора Краєзнавчого музею в Полтаві Галини Білоус, в якому, між іншим, запитує її: „Що стало причиною такого різкого звороту офіційної Полтави, її відходу від демократичного прогресу? Що змусило її припинити відмивання своєї історії від большевицького бруду, приховувати перед народом всю правду про його недавнє минуле? Що стало причиною закриття виставки „Петлюріяни" у Краєзнавчому музеї? Невже і на Вас зроблено адміністративний тиск і залякування?"

Листа одержала не тільки Г. Білоус, але й (оскільки лист відкритий) ідекілька редакцій полтавських газет. Очевидно, що деякі з редакцій мали намір опублікувати цього листа. Але тут знову „спрацювали" ті самі сили, які веліли звинути Петлюрівську виставку в музеї, які замкнули театралізований костюм Головного Отамана УНР від актора, що мав грати на сцені ролю Петлюри в Третю річницю незалежности України... — і лист В. Михальчука так і не був надрукований!

Вся ця історія стала відома незалежному від нинішніх полтавських керівників „Радіо Свобода", що має в Києві власну редакцію, а в Полтаві — свого кореспондента Сергія Пустовіта. 20-го квітня 1995 року у вечірньому випуску програми „Українська панорама" (програма була повторена наступного дня між 8-ою та 9-ою годинами ранку) „Радіо Свобода" передало в етер всю цю сумну й сумнівну „історію із вшануванням" Симона Петлюри після відкриття й закриття виставки в Полтавському краєзнавчому музеї. В об'єктивному репортажі радіокореспондента Сергія Пустовіта розкриті деталі цієї непривабливої історії, яка, завдяки участі в ній високого гостя з Франції, набула, можна сказати, міжнародного характеру. Кореспондент, звісно, не міг поставити всіх крапок над „і" в тому пляні, які сили стоять за антипетлюрівською акцією, оскільки подібні розпорядження видаються сьогодні, як і видавалися в минулому, таємно. Але „по ділах пізнаєте їх": не треба бути ясновидцем, що за полишеними слідами не впізнати самого пішохода.

м. Полтава

Іван Гвозда

МІЖНАРОДНИЙ СТАТУС УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Останнім часом в українській пресі можна щораз частіше завважити, що українські дипломати, а навіть і Президент України, визначують українській державі „буферний" статус у міжнародній констеляції Східньої Европи. З огляду на те, що визначення для України місця в міжнародному суспільстві віддзеркалює психодержавний стан нашої держави, його правильне визначення може стати позитивним або неґативним чинником у дальшій долі українського державного життя. Зокрема є важливим для української держави нині вирішити про її правильне місце в констеляції світу східньоевропейського. Правильне уточнення становища — статусу України стосовно до решти держав у Східній Европі — дозволить закласти під фундамент молодої української держави правильну і чітку концепцію українського національного інтересу, у співзвучності пов'язати дипломатичну стратегію і тактику української дипломатії.

Якщо справді наша українська дипломатія свідомо, калькульовано і обґрунтовано прийшла до переконання, що в нашому національному інтересі Україні потрібно визначитися як „буферна держава", що такий її міжнародний статус є оптимальною альтернативою, то треба собі здати справу з того, що такий міжнародний статус української держави значив би для далекосяжної безпеки України, його позитиви і неґативи.

В загальному понятті „буферна держава" є характеристичною тим, що вона є розміром малою, без своєї власної позитивної зовнішньої політики. Така держава в більшості знаходиться між двома або більше сильними державами, які або погодилися між собою таку буферну державу створити, або такій державі надало статус буферности якесь понаддержавне міжнародне тіло, або така держава сама дорогою еволюції дійшла до буферного статусу. Є зовсім можливим, що таку державу в даному часі і просторі будеться респектувати, — очевидно так довго, як це буде вигідним і корисним для ґарантуючих такий статус державам, зокрема в міждержавних констеляціях, яких підставою їхнього власного існування є практикування „рівноваження сил". Така буферна держава звичайно є обмеженою в її суверенних прероґативах, ґарантуючим договором сусідніх держав, або „невтралізованою" щодо її території. „Буферній державі" звичайно обіцюється статус територіяльної недоторканости, імунітет від можливого її розчленування. В практиці, хоч її договором може бути дозволено формувати і впроваджувати в життя свою власну незалежну політику, така політика все одно буде мусіла бути зсинхронізована з політикою ґарантів, які в імені їх „вищих державних рацій", безпеки, можуть кожночасно собі таку політику підпорядкувати, дорогою посередньою чи безпосередньою.

Позиція в міжнародній політиці буферної держави є завжди скомплікована, небезпечна, а навіть слаба, характеристична своєю неаґресивністю, невтральністю, пасивністю. „Буферна держава" є кволою, не є спроможна продуктивно самовиявитися і уможливити своєму народові виявитися в повному засязі його життєвих можливостей. Очевидно, така держава не впливає на світову політику, не зможе ефективно боронити інтереси своїх земляків поза її материком.

Позиція буферної держави врешті є невигідною для її сусідів, бо вона з природи речі є потенційно нестабільною, її сильніша сусідня держава може її використовувати або спричинитися до підозрівання інших сусідніх держав, що такий стан речей може бути можливим, що може довести до дистабілізації рівноваги сил в їх просторі, що може закінчитися навіть катастрофою, зокрема для буферної держави.

В минулому, як і в сучасну пору, міжнародно-державне суспільство не доказало, що воно є в силі заґарантувати якій-небудь меншій державі міжнародний статус недоторканости, державної безпеки. Серед таких обставин годі сподіватися, що якийсь народ чи держава добровільно вибрали б прийняти міжнародний статус „буферної держави", навіть коли мала б і в цьому підтримку однієї чи кількох сильних держав, бо така держава поповнила б самогубство, бо на неї скоріше чи пізніше сильніша держава чи

(Закінчення на стор. 3)

Д-р Анатолій Лисий

„СЛОБОЖАНСЬКИЙ ВЕЛИКДЕНЬ" У ХАРКОВІ

II

Після концерту гості розійшлися оглядати різні виставки та мистецькі ґалерії. Вечеря була у ресторані „У Галини".

Кілька слів про власницю цього ресторану Галину Підопригору. Це надзвичайна українська жінка, самородок України. Вона приймала нас всіх у своєму ресторані зі щирим серцем і багатством їжі та напитків. Він знаходиться у харківському залізничному вокзалі. Галина — молода жінка, підприємець і меценат багатьох українських культурно-мистецьких починань у Харкові. Народилася вона в селі Гинівка Зміївського району. В реєстрі її життя вже є багато благодійних справ. Вона відбудувала храм Св. Архангела Михаїла в селі Рокитнім, збудований ще в X столітті. Храм був цілковито знищений, вживався як склад сіна і конюшня. Цей храм тепер стоїть, ніби великий білий птах на гірці біля села. Тепер вона відбудовує ще один храм у своєму власному селі. Галина особливо багато уваги приділяє бідним, інвалідам, сиротам. В селі Високий Поселок вона збудувала притулок для 150 сиріт від 4 до 14 років. Всі вони називають її мамою. Всіх цих дітей вона охрестила у православну віру і повністю своїми коштами утримує цей сиротинець. Крім цього вона відкрила в Харкові школу української мови та музики. Сама вона дуже скромна і не радо говорить про себе.

Як же вона до цього прийшла? Вона розповідає: коли їй було 9 років, вона пасла корови. Одного дня, коли вона сиділа під ліском на пеньочку, їй прийшла до голови думка: як би було добре бути багатою і робити добро для людей. Вирішила посвятити себе цій меті. Молодою дівчиною працювала багато і тяжко. Їй все вдавалося. Вона каже, що помагав їй Бог. Тяжкою працею та вмінням вдалося їй розпочати свій бизнес. Скоро вона стала відомою меценаткою Харкова. Підтримує лише українські цілі. Довідавшись, що ВУКР приїжджає до Харкова зі „Слобожанським Великоднем", кинулась з допомогою і дала свій ресторан для повного вжитку (безкоштовно!) для всіх приїжджих гостей. А тому що нас було багато, можна уявити, які кошти вона взяла на свої плечі. Ми від першого до останнього дня кілька разів на день харчувалися в її ресторані. Отака наша українська меценатка Галина Підопригора з Харкова. Вона каже, що має десь в Канаді родичів. Це, мабуть, родина св.п. Федора Підопригори з Лондону в Канаді.

Пам'ятник Т. Шевченкові в Харкові

Виїзні групи

Згідно з програмою, вівторок, 25-го квітня, був присвячений відвідинам шести районових центрів Харківщини: Чугуїв, Ізюм, Балаклія, Красний Кут, Великий Бурлук і Вовчанськ. Мене призначили до Чугуєва.

В Чугуєві ми виступали перед вояками і старшинами 6-ої дивізії Української Національної Ґвардії. В культурному пункті бази цієї дивізії зібралося коло тисячі вояків і старшин. Першою на сцену вийшла Ніна Матвієнко і зразу полонила присутніх своїми глибокопатріотичними та народними піснями. Потім виступив хор з Башкирії та інші мистецькі групи. Мій виступ був розповіддю про життя українців в Америці, про наші осередки, здобутки, життя молоді, школи, церкви, клюби. Також розказав про досягнення в бизнесовому та професійному світі, про організованість і допомогу діяспори Україні. Особливо підкреслював потрібність вивчення української мови та спілкування нею. Завжди виступав, як преставник Координаційного Комітету Допомоги Україні та вияснював роботу цього комітету.

Після нашого виступу вояки дивізії запросили нас на полігон, де вони продемонстрували нам техніку атаки і боротьби з противником в рукопашному бою. Було багато стрілянини і вибухів ґранат. Потім окремий відділ здоровенних хлопців у червоних беретах показав нам їхню умілість і силу в контактній боротьбі з атакуючими.

В кінці ми відвідали місце народження відомого живописця Іллі Рєпіна. Будинок, в якому він жив в дитячі роки, перетворено на музей.

Повернулися до Харкова пізно ввечорі. Наша поїздка по районах, на жаль, мала також від'ємний характер. Бо в той час, як ми їздили туди, в Харкові, згідно з програмою ВУКР, відбувалися різні наукові, політичні та культурно-освітні конференції, в яких ми не змогли взяти участи. Нам потрібно було мати більше людей з діяспори.

(Закінчення на стор. 3)

ПОВІДОМЛЕННЯ

для членів 277-го Відділу у Гартфорд, Конн.

З днем 1-го червня 1995 обов'язки секретаря 277-го Відділу перебере новий секретар

МИРОН КУЗЬО

Просимо членів звертатися у всіх справах членства та забезпечення в УНСоюзі і вплачування вкладок на адресу:

Mr. Myron Kuzio 79 Orchard Street
Glastonbury, CT 06033

ПРЕЗИДІЯ УКРАЇНСЬКОЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ КООРДИНАЦІЙНОЇ РАДИ
та
СЕНІОРАТ ПЛАСТУ
запрошують на

П О Л У Д Е Н О К

для відзначення

90-ліття заслуженого громадського діяча

д-ра РОМАНА БАРАНОВСЬКОГО

що відбудеться в
суботу 3-го червня 1995 р.
о год. 3:00 по пол.

в ресторані Народного Дому при 140, 2-га Аве. в Ню Йорку

охочих взяти участь в полуденку просимо зголошуватися телефонічно до канцелярії УАКРади щоденно від год. 10:00 до 12:00 пол., а в понеділок, середу та п'ятницю до 4:00 по пол.

тел. (212) 505-1765 або до
інж. Володимира Гнатківського,
тел. (718) 224-7369.

Зголошення приймається до вівтірка
30-го травня 1995 р.

Ген. К. Морозов виступив у Норт Роялтоні

Так, це дійсно була цікава і незабутня зустріч нашого громадянства Клівленду та околиць з першим міністром оборони України генералом Костянтином Морозовим, яка відбулася в неділю, 7-го травня, в залі св. Тройці Української Автокефальної Православної Церкви в Норт Роялтоні, недалеко Клівленду. В той же день і там само слухачі мали приємність заслухати другу доповідь на тему „Український Гарвард і Україна", яку виголосив д-р Роман Процик, екзекутивний директор Фонду Катедри Українознавства при Гарвардському університеті.

Але перед тим, як мова йтиме про доповідь ген. Морозова, дещо з його біографії.

Костянтин Морозов — уродженець Луганського на Донбасі. Проходячи військову службу у військово-повітряних силах, він одночасно підвищував свої наукові кваліфікації і тому в 1967 році отримав диплом летуна-інженера, а в 1975 році — диплом вищої військової освіти. В 1986 році закінчив навчання в академії Генерального штабу та отримав диплом військової стратегічної освіти. В 1986–91 роках був начальником штабу та командувачем повітряної армії. 1984 року йому було присвоєно звання генерал-майора авіяції.

Після здобуття Українoю державної незалежности в 1991 році, ген. Морозов був призначений першим міністром оборони України, а згодом підвищений у ранзі до генерал-полковника. У той складний період розвалу СССР та унезалежнення України він, як міністер оборони, багато зробив для створення збройних сил України. Він є членом Українсько-Американської Консультативної Ради з питань міждержавних політичних стосунків. А напередодні приїзду до Гарвардського університету він заснував незалежний Центр Досліджень Проблем Української Державности в Києві.

Ген. Костянтин Морозов під час виступу в Норт Роялтоні, справа — Василь Лагошняк

В Гарварді ген. Морозов був призначений старшим науковим співробітником в Українському Науковому Інституті та в гарвардській школі Управління ім. Дж. Ф. Кеннеді. Він бере участь у програмах та проектах, які стосуються сучасної України, виступає на американських форумах, на яких аналізуються поточні події в Европі, підготовляє майбутню співпрацю американських наукових установ з Центром Досліджень Проблем Української Державности в Києві. Він вже мав ряд виступів на різних американських наукових та політичних форумах. І це ще не все. Довідуємося з преси, що на початку цього року в американському щоденнику „Ню Йорк Таймс" появилася стаття ген. Морозова під назвою „В обіймах імперії" на тему брутальної війни російського імперіялізму проти чеченського народу та значення цієї війни для України та Европи.

З вищеподаного не залишається сумніву, на якому становищі стоїть ген. Морозов щодо питання української державности і незалежности. Про це свідчить також його одногодинний виступ під час зустрічі з українцями Клівленду та околиці. Що це коштувало його посади першого міністра оборони України — це інша справа. А було це так.

Десь у вересні 1993 року (а про це він писав також в американсько-українській газеті „Вісник" в ч. 17 за цей рік) в Масандрі, у Криму, відбувалися переговори між Україною та Росією в справі Чорноморської фльоти. Російську делеґацію очолював прем'єр-міністер Віктор Черномирдін, а українську — теперішній президент Леонід Кучма, який там сидів напроти Черномирдіна. Будучи тоді міністром оборони України, ген. Морозов також брав участь у тих переговорах. І ось, як згадує ген. Морозов, Черномирдін, який самовільно головував на тих переговорах, сказав: „Тому, що Україна нездатна утримувати фльоту, Росія закупить ту частину фльоти, яка належить Україні, і буде ту фльоту тримати на своїх базах в Криму. Ми йдемо на це, аби дати змогу Україні розплатитится з нами за свої борги".

„У залі, — пригадує ген. Морозов, — стояла тиша. Тільки владний голос російського прем'єра ніби кульова блискавка влітав у вуха принишклих членів української делеґації. Л. Кучма й оком не моргнув, вдивляючись в обличчя присутніх, ніби шукаючи тих, хто, можливо, не погоджується з промовою його російського колеги. Іншими словами, в той час, коли Черномирдін принизливо говорив про нашу країну, Л. Кучма мовчав, наче вони в рот набрав. Мовчав також тодішній віце-прем'єр Валерій Шмаров" (теперішній міністер оборони України).

Зовсім інакшої думки про той договір був ген. Морозов. „Ця ж субота, — згадує він, — 4-го вересня 1993 року, змусила мене, міністра оборони і члена української делеґації, підготувати заяву про неприйнятність для України російського варіянту вирішення проблем Чорноморської фльоти". Зокрема, ген. Морозов є рішуче проти того, аби будь-яка інша держава, в тому числі і Росія, мала право мати свої військові бази в Криму. „Ось чому, — пише Морозов, через місяць, — тобто 4-го жовтня, указом президента мене було звільнено з посади міністра оборони України".

Другою на цій зустрічі в Огайо була доповідь д-ра Романа Процика на тему „Український Гарвард і Україна". Якщо йдеться про доповідача, то його треба зарахувати до визначних осіб української діяспори молодшої генерації. Він виріс у Филядельфії, брав активну участь у Пласті та суботній школі українознавства. Потім студіював хемію в Ла Саль Каледжі, де в 1974 році здобув ступінь бакалавра. Пізніше продовжував навчання у Філядельфії, в Медичній Школі, де здобув докторат з біохемії в 1978 році.

З 1991 року д-р Р. Процик став старшим науковим дослідником у Фармацевтичному дослідчому інституті Бристоль–Маєрс Сквіб в Принстоні, в 1994 році розпочав консультаційну практику з біохемії. Він є автором десятків наукових статтей.

З 1975 року д-р Р. Процик активно працює у Фонді Катедр Українознавства, а з 1991-го року керує поліграфічною спілкою, яка видає науково-популярні та наукові видання з українiстики в співпраці з Українським Гарвардом. Тепер він є екзекутивним директором Фонду Катедр Українознавства (ФКУ).

Зустріч була організована завдяки ініціятиві та старанням комітету Фонду Українознавства в Клівленді, Огайо. Головою комітету є відомий суспільний діяч та підприємець Василь Лагошняк. Як він, так і комітет, роблять дуже багато, аби Катедри Українознавства і далі успішно продовжували свою працю на користь української науки та української спільноти. Кращим доказом успішної праці комітету та його голови В. Лагошняка є те, що до цього часу комітет, який охоплює околиці Клівленду, Парми, Лорейну та Акрону в Огайо, вже зібрав на потреби ФКУ 1,600,00 дол. Меценати, які дали на цей фонд по 100,000 дол.: д-р Ярослав та Надія Мигайчук, д-р Володимир та Євгенія Іванович, д-р Євген Омельський та брати — Іван та Володимир Снігурські. За таку велику жервенність всім їм належить велика подяка і шана!

Також належить подяка Марії Пасічник, яка в своєму домі вгостила обідом дорогих гостей — генерала Костянтина Морозова та д-ра Романа Процика.

Юліян Мовчан

Верховна...

(Закінчення зі стор. 1)

Депутат Євген Красняков зазначив, що все злочинне робиться сьогодні під гаслами захисту інтересів наро-ду. "Треба відповідати за те безладдя, що діється в країні", — сказав депутат.

Голова комісії з питань депутатської етики Петро Шейко зазначив, що Генеральна прокуратура порушила кілька кримінальних справ, у яких фіґурують у тій чи іншій мірі керівники Верховної Ради та окремі члени Президії Верховної Ради, тому резиґнація Генеральної прокуратури, навіть якщо в її праці є окремі недоліки, буде сприйнята громадськістю як помста за її принциповість і непоступливість.

Володимир Яворівський сказав, що коли б проти нього була порушена карна справа, то до її остаточного розслідування він ніколи не посмів би ставити питання у Верховній Раді про усунення генерального прокурора.

Депутат від фракції Руху Ярослав Кендзьор сказав, що вперше в історії існування Генеральної прокуратури України вона насмілилась порушити карні справи проти високопоставлених осіб. І якщо є якісь недоліки в її праці, то є й заслуги за оцю відвагу. Фракція Руху запропонувала взяти звіт Генеральної прокуратури до відома і дати їй змогу довести розслідування порушених карних справ до кінця. Рухівці також запропонували дати слово на сесії Ользі Колінько.

Депутат Євген Мармазов від фракції комуністів запропонував зробити реформу правоохоронних структур, передусім слідчих та контролі за ними.

Депутат від групи "Аграрії" Ростислав Чатук назвав Генеральну прокуратуру одним "із кланів мафіозної влади".

Тим часом В. Дацюк 22-го травня повернувся з вакацій до Києва, тому очікується, що цього тижня він з'явиться на сесії Верховної Ради.

Міжнародний...

(Закінчення зі стор. 2)

сильніші держави повправляли б „евтаназію". Зрештою, кожночасний договір підписаний між буферною і сильною державою, логічно позбавляє буферну державу її статусу буферности.

Українським дипломатам слід глибоко передумати і проаналізувати питання визначення місця України в міжнародно-державному суспільстві, бо від цього залежатиме її майбутня безпека, продуктивно-творчий ріст української нації.

„Слобожанський..."

(Закінчення зі стор. 2)

Останній день

Цей день, середа, 26-го квітня, був присвячений мітинґу на площі Перемоги (кол. Дзержинського). І знову тут відчулася лукава рука влади. Через недостатню інформацію населення, або просто пряму обструкцію, прийшло мало людей на цей мітинґ. Тому можна сказати, що ця акція була невдалою. Були, звичайно, місцеві і приїжджі промовці. Знову повернувся пригнічуючий дух.

Після обіду відбулося святкове закриття „Слобожанського Великодня" в Будинку культури на вул. Університетській. Там також відбулася пресова конференція, яка знову, на жаль, перетворилася на конфронтацію місцевої влади з журналістами.

Ще один виступ на цій кінцевій імпрезі. Крім мене виступали ще чотири представники діяспори: з Франції, Росії, Білорусі, Тюмені.

В напрямі на Київ виїхали в четвер, 27-го квітня. Іван Драч і Дмитро Павличко взяли мене до свого авта. Караваном з п'яти авт мали ще заїхати до с. Рокитного і районного центру Валки. В Рокитному заїхали побачити церкву, відбудовану нашою меценаткою Галиною (а вона їхала з нами, бо хотіла нас „випровадити по-українському"). У містечку Валки відвідали пам'ятник Павлові Грабовському, а потім мали зустріч з місцевою громадою у клюбі культури. Це був наш останній виступ. Після цього вирушили на Київ.

Який же висновок? „Слобожанський Великдень" був успішним, хоч, як сказав І. Драч, ми не зробили повністю того, що хотіли зробити, але також не дали зробити їм те, що вони хотіли зробити. Оце протистояння „ми" і „вони" особливо яскраве в цьому кутку України. Воно показало нам, що є ще дуже багато непереораного поля в Україні, що боротьба за самостійну державу повинна бути перенесена з Києва (а тим більше зі Львова!) на окраїни незалежної України. Ця акція ВУКР також показала, якими мізерними і дріб'язковими є наші центральні американсько-канадські організації, які зіґнорували заклик до боротьби за Україну якраз на цих далеких від центрів фронтах України. Вона, ця акція, також показала мені величезну жертвенність і патріотизм людей, які згуртувалися навколо ВУКРади і які пожертвували комфортом своїх хат та родин і пішли на це нерівне змагання за добро свого народу. „Слобожанський Великдень" є минулим, але я буду завжди згадувати теплоту і щирість тих харків'ян, які нам показали, що навіть у тих жахливих умовах „русскоязичного" Харкова живе і змагається українська душа. Щасти їм Боже!

ТОВАРИСТВО СВЯТА СОФІЯ — КОМІСІЯ ПАТРІЯРШОГО ФОНДУ

повідомляє

НА ПАТРІЯРШИЙ ФОНД ЗЛОЖИЛИ:

III-95

по 100 дол. д-р Богдан і Тамара Мриц, Богдан Сторожук, д-р Михайло Яблонський;
25 дол. Роман і Світляна Андрушків;
по 15 дол. Іван Цьолко, Мирон Федорів.

Українське Патр. Т-во — Відділ: Баффало, Н. Й. — Оксана Бережницька, голова

1,310 дол. зі збірки Відділу;
25 дол. інж. Богдан і Марія Пашковські (в пам'ять бл. п. Олени Островерхи)

Українське Патр. Товариство — Відділ: Гемпстед, Н. Й. — Микола Курчак, голова. Коляда — збірка на Патріярший Фонд 1994-95 рік.
зложили:

228 дол. Відділ Патр. Т-ва — дохід з Базару 1994;
по 100 дол. Кухня — Бінго I, Кухня Бінго II, Микола Курчак;
по 50 дол. Товариство Сеніорів, Сестрицтво Вервиці, д-р Ю. Солтис;
по 25 дол. Відділ УНСоюзу, Володимир Романюк, Марія Бродило, Володимир Корнага, Евгенія Квоско, Орест Дацків;
по 20 дол. Відділ ОДВУ, Володимир Шпачинський, інж. Богдан Подолюк, Василь Захарія, Франк Гирд, Марія Олинець, Зеновія Зарицька, Володимир Батіг, Ольга Мандибур, Евгенія Клюба, Іленей Дячун, Степан Феленчак Дмитро Жеграй, Михайло Драбик;
по 10 дол. Михайло Петрига, Юрій Захарія, Михайло Рій, Іван Матлос, Славко Курчак, Марія Вуд, Василь Пекар, Мімі Заприлюк, Теофіля, Стець, Богдан Курчак, Степан Кулинич, Йосиф Хома, Василь Горинь, Яким Курчак, Степан Кохaнівський, Степанія Саґата, Іван Колодій, Анна Андрухів, Еміліян Ільницький, о. Іван Кащак;
по 5 дол. Степан Корнова, Володимир Павлів, Степанія Маланчук, Аліс Доскоч, Ольга Малиґловка, Іван Лотоцький, Михайло Якубовський, Марія Сидор, Ольга Зобків, Гелен Савітська, Марія Бішко, Василь Щерба;
по 2 дол. Юрій Дранс, Марія Бакулінська, Орест Цимбала.

IV-95

450 дол. Василь Леканка;
по 200 дол. Іван і Софія Головки (з нагоди 80-ліття уродин Івана Головки), д-р Тетяна Доберчак;
по 100 дол. Софія Кудрик, Ярополк Кульчицький (в пам'ять дідуся і бабусі бл. п. д-р Григора і Ніни Лужницьких), Роман і Анна Максимович, Теодосія Брикович;
70 дол. д-р Татяна Цісик;
по 50 дол. Петро і Марія Кондрат, Ольга Дубик, Марія Каплиста, Іван Куземський, Оксана Поритко;
по 25 дол. Іванна Головата, Богдан Боярський;
20 дол. Іванна Серединська;
по 15 дол. Зиновій Квіт, Роман А. Мельник;
по 10 дол. Стефанія Семущак, Анна Кос, Анна Шмулак, Петро і Христина Бойчук, Софія Микієвич, Ольга Бохна.

Збірка в Ню Гейвен, Конн. за 1995 рік — збірку перевели Павлина Лодинська і Григорій Ґіна.
зложили:

300 дол. Трися Витвицька;
100 дол. Ґеня Добчанська;
по 50 дол. Мирон і Христя Мельник, Ярослав Попель, Лев Левицький, Михайло Бурський;
40 дол. Лев і Орися Марків;
по 30 дол. Мирослав Белей, Теодор і Марія Романюк, проф. Івась і Іра Телюк, Григорій і Анна Ґіна;
по 25 дол. Роман Олещук, інж. Мирослав і Надія Троян, Максим і Романа Тібода, інж. Михайло і Віра Валеницький;
по 20 дол. Зеньо Гарасимчук, Роман і Барбара Крохмальницький, Михайло і Ірена Бойко, Надія Микитей, Іван і Марія Сова, Параскевія Палюга, Володимир і Уляна Зінич, Марта Рудик, Іван і Катерина Румак, Богдан і Марія Антонишин, Марія Снігурович, Інка Лодинська, Богдан Сова;
по 10 дол. Дмитро Малик, Ірена Гладка, Наталка Цибрівська;
6 дол. Василь Юречко;
по 5 дол. Микола Мурин, Теодор Чабала;
2 дол. Володимир Березовський.

Товариство Свята Софія — Комісія Патріяршого Фонду — складає щиру подяку усім жертводавцям і збірщикам. Всі датки на Патріярший Фонд Товариства Свята Софія можна відтягати від податку: IRS № 23-7380645.

Всі чеки просимо виписувати на:

St. Sophia Religious Association — Patriarchal Fund

та пересилати на адресу:

7911 Whitewood Rd.
Elkins Park, PA 19027

Помолімось за наших друзів

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

за спокій і вічну радість душ померлих Добродіїв Фонду Катедр Українознавства

Впреп. о. декан Петро Огірко відслужить Заупокійну Святу Літургію у вівторок, 30-го травня 1995 року, о год. 9-ій ранку, в УКЦеркві Покрови Пресвятої Богородиці, в Озон Парку, Н.Й., за Блаженнішої Пам'яті:

БОГДАНА З. ДЯКОВА
СТЕПАНА ДУШЕНКА
ВАСИЛЯ КИЯ
ІВАНА КОРДУБУ
ПЕТРА і СОФІЮ КОРДУБІВ
д-ра ЯРОСЛАВА ЛАГОШНЯКА
МИХАЙЛА МАЛИНІВСЬКОГО
д-ра РОМАНА МИКОЛАЄВИЧА
д-ра РОМАНА МОРОЗА
д-ра ВАСИЛЯ ПАЛІДВОРА
АННУ і ЕМАНУЇЛА ПРИТУЛІВ
АНАСТАЗІЮ ПСУЙ
ЮЛІЯНУ РАТИЧ
БОГДАНА РОБАКА
ЮСТИНУ РУДЯК
д-ра ВАСИЛЯ і ЕМІЛІЮ СТЕФУРАКІВ
ПЕТРА ТАРНАВСЬКОГО
ЛЕВКА ЧАЙКІВСЬКОГО

Всіх Жертводавців ФКУ просимо про молитви за померших наших друзів. Помоліться в часі відправи Заупокійної Богослужби, щоб поєднатися з нами в поході молитов до Всевишнього за тих, що творили добро.

Вічна Пам'ять Померлим Добродіям ФКУ!
ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА
ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА
(ФКУ)

Ділимося сумною вісткою з приятелями і знайомими, що 17-го травня 1995 р. в Лярґо, Фла. на 72-му році життя відійшла у вічність наша найдорожча ДРУЖИНА, СЕСТРА і ТЕТА

бл. п.

ОКСАНА ЛИЧКОВСЬКА
з дому ЯРЕМИЧ

дочка директора копальні нафти бл. п. Івана Яремича і Елисавети з дому Волощук у Биткові, Україна.

ПОХОРОНИ відбулися 20-го травня 1995 р. в Дітройті, Миш.

Залишила у глибокому смутку:
мужа — ЮРІЯ
брата — МАРКІЯНА з дружиною і синами і
численну родину в Україні.

Книга, що висвітлює велике коло питань

(До 90-річчя Д. Нитченка та 65-річчя його літературної діяльности)

Дмитро Нитченко, „Від Зінькова до Мельборну: із хроніки мого життя", Мельборн, Австралія, В-во „Байда", 1990, сторінок 407.

Перед нами трохи незвичайна книга хронікально-мемуарного характеру з галузі науково-популярної літератури. Книга написана з любов'ю до рідної землі, її історії, з гордістю за нашу мову та з тривогою за її майбутнє.

У книзі Д. Нитченко веде читача широкими просторами близького й дальшого світу, будучи, проте, свідомим того, що не можна всього охопити. Він непомітно для читача з різних точок, у різних ситуаціях змальовує окремі особливості його надзвичайної, а то часто й трагічно-небезпечної мандрівки.

Спочатку читач цієї цікавої книги коротко знайомиться з життям автора в Україні, на Кавказі, згодом з літературно-видавничими буднями України, а далі з окремими письменниками, що потрапляють у лещата „голоду й арештів", з питаннями безробіття, поневіряння, русифікації тощо. Але тут же завзятий автор не хоче признатися до свого безсилля в обличчі навіть найстрашніших умов. Він працює, вчиться, у 1940 році закінчує Харківський Державний Педагогічний Інститут та наперекір усьому здійснює мрію свого життя, здобуваючи вищу освіту. Опинившись „у пазурах війни й полону", він „із тривогою і тремтінням у душі" стоїть „перед страшним невідомим і розлукою з дружиною, донечкою та матір'ю, не знаючи", чи повернеться „з цієї одіссеї" до своєї хати, до родини (стор. 182–183). Але доля, якою жорстокою вона не була, дала йому цю можливість і він „чудом повернувся" до своїх рідних і то після фронту, полону, двадцятьох вісьмох днів небезпечних мандрів під час зими та вісімсот кілометрів дороги. Повернувшись, автор опинився на руїнах в окупованому Харкові, де умови життя усе гіршали. „Німота не давала жодних харчів для населення,а була люта холодна зима. Ціни на базарі були страшні. Чимало людей тої зими умирало з голоду та хворіб. Часто можна було бачити, як люди тягли на санчатах померлих на цвинтар, замотавши в лахміття або поклавши у якусь скриню, збиту з простих дошок" (стор. 285).

Д. Нитченко гірко усе це переживав та часто питав себе себе в думках: „А скільки ж ще небезпеки попереду?"

Розгромлення німців під Сталінградом привело автора й багатьох інших до втечі з Харкова до Вінниці, а далі до Львова. І так уже йшов 1944 рік. Вінниця опинилася в руках червоних, а у Львові починався рух на Захід. Одні напливали зі Сходу, другі виїздили на Захід. У квітні 1944 року автор залишив і Львів та переповненим поїздом виїхав до Кракова, а згодом до Німеччини, де поселився з одному з таборів для втікачів. До речі, він не любив таборового життя під час війни, а також після неї. Тут після війни приходилося жити в умовах вічної небезпеки з боку репатріяції. Вкінці він там і упав жертвою перевірки і його викинули з табору. Якийсь час прийшлося йому жити одинцем в Цуффенгавзені, в той час, як родина перебувала в таборі в Новому Ульмі.

Наприкінці 1948 року почалися в таборах розмови про виїзд до інших країн на постійне поселення. Перед кожним таборянином виринуло питання: „Куди ж їхати?" Автор після довгої надуми вирішив виїхати до Австралії, до найдальшої з пропонованих країн. Але й тепер душив його біль і тривога за майбутнє, зокрема за долю дітей. Він знову записався на виїзд до Америки та Канади, але якісь таборові руки відкинули його. А тут прийшли листи від людей, що виїхали раніше до Австралії, в яких вони хвалили життя в країні. Це трохи полегшало душевний стан автора і його родини.

Як бачимо, в автора своя манера викладу, свій стиль та свій підхід до справ життя. У книзі розповідь його цікава. Вона буває то епічною, то ліроепічною. У нього чимало цікавих зображень подій і вчинків окремих людей, не зважаючи на те, що вони не подані за певною послідовністю. Маємо тут і гарні описи гір, і глибокі роздуми автора. Ці останні, мабуть, найбільш цікаві для нас.

Загалом книга струнко зорганізована, складається з 12 частин, а в кожній частині два, а то й більше розділів. Усюди відчувається чіткий плян розміщення матеріялу й зовсім не має повторень.

В основі книги помічаємо авторові щоденні записи, що сягають далеко в сорокові роки. Це в основному записи про його життя та переживання. У прикінцевих частинах з'являється щоденникова форма записів, що робить книгу більш безпосередньою, більш свіжою, а то й більш конкретною.

У книзі добре змальовані ознаки доби: жорстокість, небуденність, неморальність, неетичність, забріханість. Влада вживає голод і терор як засоби боротьби, тепер же з'являються злидні, страшна несправедливість і нечуване рабство.

У такому світі виростав і формувався автор. Приємно ствердити, що цей огидний світ не мав жодного впливу на Д. Нитченка, він жив своїм життям, в душі критикував своє оточення і думав виключно своїми категоріями:

Народе мій! Ти муки мав досита,
Тебе тлив голод, нівечив Сибір.
О, скільки крови нашої пролито!
О, скільки серць сконало в боротьбі!..

Та що за жах! Я звалищ купи бачу:
Це й тут шаліли чорні палії –
І серце знову мукою гаряче,
І скорбне місто височіє в млі.
(стор. 276–277).

Так може писати тільки людина-патріот, який любить свою Батьківщину, свій народ і до якого зовнішня стихія, якою сильною вона не була б, не доходить, бо в автора свій світ, своє серце, своє обличчя та свої переконання. Це людина з великої літери.

З великою увагою ставиться автор в книзі до наших літераторів кінця 20-их і 30-их років. Тут з пієтизмом згадуються такі відомі імена: Микола Хвильовий, Володимир Ґжицький, Юрій Яновський, Улас Самчук, Григорій Епік, Володимир Сосюра, Аркадій Любченко, Юрій Вухналь, Олекса Кобець, Остап Вишня, Петро Панч, Анатоль Гак, Іван Багряний тощо. Треба ствердити, що дуже тепло ставиться автор до Івана Багряного. Це можливо тому, що він його близький земляк з сусіднього Грунського району на Полтавщині. Д. Нитченко розповідає, що коли Багряному було десять років, він був свідком страшної родинної трагедії, коли чекісти в жорстокий спосіб убили на пасіці його 92-річного діда, який навіть не мав однієї руки, а також дідового сина, дядька Багряного. Вони кололи нещасних багнетами, стріляли у них з пістолів, брудно лаячись, розмовляли російською мовою (стор. 93). Згадує він також про арешт Багряного та про його мужню поставу під час допитів. Багряний відповідав українською мовою, а слідчий говорив російською і це сильно дратувало останнього. У Львові, до речі, під час втечі на Захід великою несподіванкою і радістю для автора була зустріч з Багряним. Тут, як згадує Д. Нитченко, на початку лютого 1944 року, І. Багряний прочитав цікаву доповідь на тему „Україна біля Тихого океану". Доповідь викликала чималий інтерес серед присутніх, зокрема, коли доповідач розкривав російську брехню про життя українців на Далекому Сході та їхні мужні зусилля проти суворої природи в боротьбі за освоєння цих прецінних земель. Закінчення війни сильно поглибило співпрацю поміж Багряним і Нитченком. Останній дуже дружньо відгукнувся на одруження Багряного. Він писав: „Дай Боже, щоб щасливо у згоді жили, бо він уже стільки пережив злиднів, що пора вже мати родину втіху" (стор. 346). Дуже тепло привітав автор збірку поезій І. Багряного „Золотий бумеранг" з ґрунтовною передмовою Б. Подоляка.

З неменшою увагою ставиться автор також до творчости Уласа Самчука. На його думку, Самчук пише „динамічно, видно руку мистця". Автор любить подробиці, які він акуратно запам'ятовує. Отже, при зустрічах Багряний любив часто дискутувати з Уласом Самчуком. Коли раз за обідом вони обговорювали одно оповідання Гуменної, де згадується про Бога, Багряний, — пише автор, — сказав: — „Я радше волю підтримувати грішників, ніж праведників, бо грішники шукають чогось, це конструктивний елемент, а праведники — деструктивний і вони сидять, склавши руки і бояться будь-що зробити..." (стор. 363–364).

Треба сказати, що у рецензованій книзі чимало прецікавих ремарок і про інших літераторів, якими захоплюється автор: „вони ж бо належать до того німбу, який оточує його центральну святість — літературу" (стор. 9).

Автора, як слушно пише Марко Павлишин в своєму вступі „Живий Дмитро Нитченко": „... характеризує стоїчна стриманість і готовість прийняти життя таким, яким воно є; яким гротескним і жорстоким не було б історичне та людське середовище, воно залишається для доброї людини плятформою для моральної та корисної дії. Розповідач формується в нашій уяві як людина добродушна й людяна, заклопотана добром ближнього свого, своєї сім'ї, зокрема дітей, своїх учнів, своїх приятелів та знайомих" (стор. 11).

Як ми вже частинно вище ствердили, патріотизм Д. Нитченка пробудився і формується в книзі під тиском зовнішніх імперських сил: „Може, й на Україні школа буде українською, і, нарешті, обсипляться ота страшна іржа русифікації, що душила всю нашу Україну. Як той російський шовінізм уївся в печінки. Куди не зайдеш, заговориш своєю мовою і відразу чуєш: а пачєму нє парусскі? І це все чуєш на своїй рідній землі! (стор. 261).

Перебуваючи поблизу фронту самотність і сумніви розбурхували авторові думки. Хтось ніби шептав йому на вухо про зростаючу небезпеку. Тим часом „Душа [його], мов те заблукане колоння, яке плуталось коло ніг, скаржилась і нарікала, що ще не жила справжнім життям. А свідомість ставила питання руба: за що воювати? Що боронити? Оте безпромісне, безправне животіння? Оте безконечне і брутальне нищення всього, що зветься українським? Боронити отих, хто душив і душить мій безталанний нарід? Адже 4 рази мене викидали, як непотріб, з праці, ходив я по півроку, не маючи з чого жити, продавали останні речі і книжки, щоб прожити, щоб годувати маленьку донечку! Але водночас виникло друге: а що ж буде? Що може прийти інше? Що принесуть німці? Чи прийде краще, вільне, здорове життя, мова, мистецтво? Чи стане Україна вільнішою? (стор.203).

Це ті сили, що підсвідомо формували світогляд автора, даючи йому чітку переконливу концепцію та поштовх до дії. Вони багато причинялися до відродження загубленої душі, спрямовуючи її на правильний національний шлях. Не можу закінчити цієї рецензії, не відзначивши авторитетного мистецтва у змальованні окремих військових подій і ситуацій. Ось кілька значущих прикладів: „Ми поволі збираємось, коло своєї машини. Раптом мій сусіда, показуючи на мій шолом питає:

— Що це в тебе таке? Пробило? Знімаю шолом; з-під нього падає додолу невеличка скалка, а з правого боку бачу дірку: пробитий і шолом, і внутрішня обвідка, а пілотка тільки здряпнута.

— Дивись! — кажу я здивовано. — А я й не чув! А в душі дякую Богові, що почув мою молитву. Вантажні авта знову зриваються з місця і мчать вперед. Обабіч дороги лежать побиті люди, коні, автомашини.

Вздовж дороги палають селянські хати, дихаючи на нас вогнем і димом, і ця моторошна картина незмінно супроводила нас... Повз мене і тут рухаються якісь військові частини. Це теж відступають! Виявляється, що все це рештки з-під Єльні: 7-ої, 8-ої, 105-ої, 129-ої та інших дивізій.

Навколо темно, як у льоху, вітер дужчає, здається, от-от піде дощ, а наших частин усе ще немає. Може, заблудили або вирішили їхати далі великим шляхом. А я лишусь тут напризволяще, без усяких документів. Що їм одна людина, коли гинуть тисячі! На мені все дубіє від холоду й голоду, але хто цим поцікавиться, хто запитає?.. І в душі прокидається невимовний сум. Як огидна ця чертственність, неправда, підлість, брутальність, брудна лайка, без якої не обходиться майже ні один командир! (стор. 229–231).

Хочу ствердити, що великим позитивом рецензованої книжки Дмитра Нитченка „Від Зінькова до Мельборну" є факт, що автор не закриває перед читачем дверей своєї родини, ані своєї душі, а чітко показує, якими зусиллями досягається встановлення документальности. На мою думку, він відчував, що за браком документальних даних з часом важко буде визначити правдивий зміст його критичного ставлення до совєтської дійсности, що нівечила Україну й український народ. Немає сумніву, що цілю його було написати такий хронікально-мемуарний твір, який би відзначався перш за все документальністю змісту та реалістичністю мистецьких засобів.

У цьому самому дусі відгукнувся на цю книгу український письменник Олесь Гончар. Він писав: „Книга викликає добру правдивість розповіді, пам'ятливістю автора, багатством фактів, таких важливих для нашої культури. Твір належить до тих, які викликають глибокі роздуми про долю українського народу, долю винятково складну й драматичну" (з листа до Дмитра Нитченка з 7 серпня 1990 р.).

Книга Дмитра Нитченка цінна й наскрізь цікава. Це приклад насамперед великої сумлінности та творчого підходу автора. Це вагомий внесок в українську мемуаристику.

Книга „Від Зінькова до Мельборну" корисна й для історика, і для вчителя, який хоче, щоб його учні відчули вагу правдивого слова, і для кожного, хто дорожить трагічним минулим свого рідного краю.

Володимир Жила

Делеґація...

(Закінчення зі стор. 1)

міст. Організація має свій електорат не лише в Галичині, але і в інших реґіонах України.

"Тепер ми створили Інститут державности і демократії. Його технічний директор — Іван Лозовий з Ню Йорку, який уже чотири роки живе в Україні, працює в Русі, де очолює відділ міжнародних відносин",— розповів В.Чорновіл. Інститут державности і демократії періодично готуватиме кадри як для партійної праці, так і для державної. НРУ вже сьогодні формує майбутній депутатський корпус на всі виборчі округи. З його ініціятиви в Україні створена Координаційна Рада демократичних партій, в рамках якої збираються щотижня представники Руху, УРП, ДПУ, ХДПУ і координують дії. Наприклад, так була організована альтернативна першотравнева демонстрація, альтернативна демонстрація 7-го листопада — жалобний похід — вшанування жертв комунізму, відзначення 22-го січня і ще цілий ряд акцій. Спільно опрацювали і підписали багато різних заяв. Отож не варто перебільшувати розбрату демократичних сил, запевнив В. Чорновіл. Демократи програли вибори не через розбрат. Боротьба між ними була тільки в Галичині, де ні один комуніст не пройшов. Але якщо там програв рухівець з колишніх комуністів, а замість нього обрали члена КУН чи УРП, то українська справа нічого не втратила бо ж то ґарантовані патріоти України. У східніх областях ніякої боротьби між демократами не було. "Таку розкіш ми могли собі дозволити тільки в Галичині", — зазначив В. Чорновіл і пояснив, що вибори програли через поганий виборчий закон, через падіння життєвого рівня і через те, що колишній Президент Кравчук багато говорив про державу, але не зумів розпочати реформ, бо оточив себе колишніми комуністами, яким реформи не потрібні. Вони тільки говорять про державність, тримаючи на бюрках синьожовті прапорці, а реформи гальмують.

"Ми сьогодні головним своїм завданням бачимо підготову кадрів для майбутнього взяття влади",— сказав на закінчення лідер НРУ, який вірить, що очолювана ним організація, як не сама, то в бльоці з іншими демократичними партіями, на наступних виборах обов'язково здобуде перемогу.

Зустрічі у Вашінґтоні, Дітройті. Чикаґо, Філядельфії, Торонто, Ню Йорку справили дуже приємне враження на членів делеґації Руху, вони вважають, що такі зустрічі є корисні для обох сторін. Бо діяспора якось ніби зневірилась у тому, що Україна стане правовою державою з ринковою економікою. На їх думку, це помилкове враження. Треба більше оптимізму і розуміння, що за короткий час держави не будуються і реформи одним махом не робляться.

50 років тому...

Телебачення, газети, журнали в Европі, ЗСА в Канаді чимало уваги присвятили 50-річчю закінчення Другої світової війни.

А де застав нас день 8-го травня 1945 року? У „забитому дошками" баварському селі. Щойно кілька днів пізніше дійшла до нас вістка, що війна закінчилася.

Раділи тоді держави, що перемогли, навіть німці раділи, що закінчилася для них та страшна війна. Німці програли, але при помочі Америки і завдяки своїй працьовитості стали на ноги — можна сказати, вони виграли.

Закінчилося жахливе бомбардування, загибель цивільного населення під горами каміння. Настав спокій.

А що ми, українці, пережили? Що чекало нас — тих, що опинилися в Німеччині, Австрії, деякі у Франції? Яка буде наша доля? Чи мали ми чим радіти?

Аліянти поділили Німеччину на зони. В совєтських зонах — українці в страху. Стараються переїздити до інших, шукають можливости заповнити свою безпеку, але не було те легко.

Після двох-трьох місяців появилися совєтські „післанці", навіть у найбільш віддалених від міст німецьких та австрійських селах, шукаючи за втікачами, щоб намовляти їх вертатися „на родину", а людей зі східної України забирали силою.

Наші втікачі опинилися в переходових таборах, а деякі старалися дістатися до великих міст. Ми теж дісталися до Мюнхену, де нам дали наші приятелі притулок, але треба було думати про щось більш постійне. Розпитували про табори і я поїхала до Фюсену, де були вже наші знайомі. То був величезний табір, в якому зібралися люди різних національностей з поневолених совєтами держав. Якраз була тоді комісія, яка вишукувала совєтських громадян і їх забирали, а американці ще й помагали. Деякі з утікачів відбирали собі життя, бо не хотіли вертатися до „раю".

Моя знайома побачила мене з вікна, коли я підходила до табору, і дала мені знак вертатися. Після моєї реляції з поїздки, ми з чоловіком вирішили залишитися в Мюнхені.

Тепер з нагоди тих великих святкувань в Европі і в Америці мимоволі приходять спомини... Раділи тоді ті, що мали свою державу. А що ми, бездержавні скитальці? Ми не мали жодної надії, що наша батьківщина буде вільною, тільки могли молитися до Бога, щоб дав нам силу жити і не втонути в чужому морі.

Стільки років переселенці у вільних країнах мріяли злучитися з рідними, але ті, в Україні, боялися признатися, що мають когось з родини на Заході. І те зовсім зрозуміле.

Пройшли роки — піввіку. І ми щойно тепер можемо радіти, що дочекалися сповнення наших найкращих мрій: Україна — вільна! І у нас тепер одне бажання: щоб Україна, як і Німеччина, стала на ноги, а народ зумів оцінити свою свободу!

Христя Навроцька

❊ ПРАЦЯ ❊

❊ FUNERAL DIRECTORS ❊